Nagy Ákos

A kor halad, de a vér marad

A vércsoportok jelentősége a magyar őstörténet kutatásában

NAGY ÁKOS

A KOR HALAD, DE A VÉR MARAD

A vércsoport jelentősége
a magyar őstörténet kutatásában

Második, bővített kiadás

Az *Elődeink vércsoportjainak meghatározása* című fejezet
elemzése és egységbe foglalása

Magyar Őstörténeti Kutató és Kiadó Kft.
Gödöllő, 2005.

TARTALOMJEGYZÉK

Ajánlás 9
Köszönet és elismerés 10
Előszó 12
A munka bemutatása 15
Az ABO vércsoport 16
Vércsoportok az embertan szolálatában 17
A vércsoprtok kialakulásának elmélete és elhelyezkedésük 18
Elődeink vércsoportjainak meghatározása csontjaikból 29
Amiről az Rh-rendszer vall 32
A Kárpát-medence vércsoportviszonyai
Páter János erdélyi eredményeinek tükrében 34
Malán Mihály újabb – 1960-beli – erdélyi vizsgálatai 39
A Kárpát-medence mai lakóinak ABO vércsoportviszonyai
Békássy Gyöngyi ábráján 48
Kiszely István B génjeinkről 52
Hideo Matsumoto professzor emlékezetes magyarországi nyilatkozata . . . 54
Érdy Miklós felvázolja a történelmi társtudományok
„rétegzett térképeit" 56
Tauszik Tamás összegezi a haplotípusok tanulságait 59
A haptoglobin és Jerzy Woszczyk vizsgálatai 60
Következtetésem, figyelemmel Mourant táblázataira is 63
Kapjon szót a településtörténet is 65
Mi a te vércsoportod? 67
Magyarország járásai, városai és 19 megyéje
ABO vércsoportviszonyainak táblázatai 69
A vércsoportok gyakoriságának táblázatai (Mourant eredeti táblái) 95
Az emberiség mozgásai 109
Az Olvasó megkövetése 111
Mi mindent köszönhetünk a magyar parasztságnak? 111

MÁSODIK, BŐVÍTETT KIADÁS

Az *Elődeink vércsoportjainak meghatározása* című fejezet
elemzése és egységbe foglalása 113
Jegyzetek 193
Irodalom 195

TÁBLÁZATOK

Magyar tájegységek vércsoportadatai 94
Európai vércsoportok 29
Vércsoport-meghatározás Erdélyben 35
Streng-féle vérgeneográfia 38
Az erdélyi magyarok (székelyek) vércsoportjai 40
Az erdélyi románok vércsoportjai 41
A Kárpát-medence vércsoportadatai 42
Az Erdélyi telepítet szászok és a frankfurti németek adatai 42
A Kárpát medence lakóinak vércsoportviszonyai
Békássy Gyöngyi ábráján 49
A Békássy-ábrán feltüntetett európai nemzetek
és a magyarok ABO vércsoportadatai 50
Rokon (?) népek vércsoportjai 52
A szlávok vércsoportmegoszlása 53
Finnugor népek vércsoportmegoszlása 53
Balti népek vércsoportmegoszlása 53
A Hp-csoport megoszlásának gyakorisága Európa 21 nációjában 62
Az európai török-tatár népek vércsoportmegoszlása 63
Magyarország járásai, városai és 19 megyéje,
négy tájegysége pontos táblázatai 71
Mourant 1. 2. táblázatsorozata a vércsoportok gyakoriságáról 96
Válogatott ABO fenotípusok és allélgyakoriságuk 108
Vércsoportadatok Elő-Ázsia, India és Afrika népeiről 108

A mű eredeti címe:
A kor halad, a vér marad
©2000.

Történelem-konzultáns:
Dr. Erdélyi István
címzetes egyetemi tanár

Szerkesztő:
ifj. Esztergály Előd

ISBN 963 86084 7 1

© Magyar Őstörténeti Kutató és Kiadó Kft.
Minden jog fenntartva

Kiadja:
Magyar Őstörténeti Kutató és Kiadó Kft.
Gödöllő

A kiadásért felel:
Esztergály Előd
igazgató

Művészeti vezető:
ifj. Esztergály Előd

Nyomás és kötés:
Piremon Nyomda, Debrecen

Felelős vezető:
Becker György
vezérigazgató

TÉRKÉPEK

Az O gén európai elterjedtsége 18
Az A gén európai elterjedtsége 19
A B gén európai elterjedtsége 20
Az A, B és O vércsoportok európai elterjedtsége 21
Kelet-Ázsia és Amerika vércsoportviszonyai 23
A B gén Földünk őslakóiban 24
A B gén eltjedtsége Európában 25
Az A gén földünk őslakóiban 26
Az A gén elterjedtsége Európában 27
A O gén elterjedtsége Európában 28
Az Rh D génjének elterjedtsége 33
A O százalékos megoszlása Magyarországon 43
Az A százalékos megoszlása Magyarországon 44
A B százalékos megoszlása Magyarországon 45
Az AB genotipus százalékos megoszlása Magyarországon 46
Az AB vércsoport megyénkénti elterjedtsége 47
Az AB vércsoport százalékos megoszlása járásonként 69

Dr. Darányi Gyula egyetemi ny. r. tanár,
A budapesti M. Kir. Pázmány Péter Tudományegyetem
Közegészségtani Intézete igazgatójának emlékére

AJÁNLÁS

Méltatlan egy ezeregyszáz éves államiságban élő nemzettől – amely nemzet egyike volt a ma még fennálló, a világ sorsát meghatározó Európa megalapítóinak –, hogy a honfoglalás történelmi tényét megelőző saját történelmével vajmi keveset törődik. Nemzedékek nőnek fel, lépnek ki az életbe akár felsőfokú képesítéssel is, akik nemzetük történetéből csak arról tudnak úgy-ahogy, ami Árpád vezér honfoglaló hadjárata után történt. E felszínes és igénytelen történelmi közműveltség ellen egyre több igényesebben gondolkodó elme lázadozik, megalakítva – akár a hivatásos történészi kar ellenében is – a magyar őstörténeti kutatás művelőinek széleskörű társadalmát. Az emigrációban fél évszázadon át jelen volt érdeklődés azonnal felvirágzott Magyarországon is a rendszerváltozás után.

A tizenkilencedik század embere úgy érezte, hogy elérte a tudományok kifejlődésének csúcsait. A tudományos eredmények valóban nagy lendületéből fakadó, nem is egészen indokolatlan önteltség közegében a zsenge és „egykönyvű" magyar történelem-tudomány is le kívánta rakni a magyarság származásának végső alapjait. Az egykönyvűség azt jelenti, hogy amaz időben a nyelv volt a származási kutatás egyetlen alapja: a honfoglaló magyarok betelepedtek a Kárpát-medencébe, azóta ott a honfoglalók magyar nyelvén folyik az élet. Ezt a képletet elsőnek az archeológia zavarta meg teljesen: sok és igen nagy létszámú avar temető föltárása mellett kevés és kis létszámú, úgymond magyar sírt tártak fel a régészek. A nyelvi rokonságra alapított származáselmélettel szemben komoly kételyek támadtak, de a szakmai konokság gátat vetett annak a szemléletnek, amely szerint a származáselmélet lezárhatatlan kérdés. Nemcsak azért elfogadhatatlan a származási kérdések lezárása, mert a történeti kútforrások egymásnak ellentmondó anyagából a „kellemetlenek" mellőzést szenvedtek a lebetonozott elmélet érdekében, hanem főként azért, mert ma már minden tudományág figyelembe veszi, kutatásaiba bevonja más tudományágak eredményeit. Sehol nem indokoltabb az interdiszciplináris gyakorlat, mint éppen a történelemtudomány terén. Nehéz lenne sorrendet felállítani, de félő, hogy a magyar őstörténeti kutatás terepén talán nem is a nyelvészet szolgáltatja a döntő tényezőket. A forrásanyagok egy része és az archeológia már kikezdte a nyelvészetből kifaragott magyar származási „sóbálványt", de ezen túl is oldja már egy sor szakterület, úgymint antropológia, néprajz, zenetudomány, ötvösművészet, díszítőművészet – és a hozzáértőbbek még bizonyára hosszan sorolnák.

A honfoglalók nem üres országba mentek be, és az országban talált túlnyomó többség nem veszíthette el a nyelvét nyomtalanul. A honfoglalók által ott talált népesség is a mai magyar nép őse, nyelvével együtt, és minden ott talált nép a mai magyar nép őse, amivel a történettudománynak törődnie kell; és ma már tudjuk, hogy erre a kérdésre a nyelvtudomány nem tud választ adni. De a nyelvtudomány a magyar nyelvvel is mostohán bánik, eredeti magyar szót nem ismer, minden csak átvétel, és amiről ez végképp nem állítható, arra azt mondják, hogy ismeretlen eredetű. Arra viszont nincs válasz, hogy abban a szűk körben, amibe a finnugor nyelvcsalád és őshaza belefér, miként tudott létrejönni olyan robusztus nyelv, mint amit most magyarokként beszélünk.

A tudomány elismert módszereivel előttünk álló nagy áttekinthetetlenség egyre több felkészült kutatót vonz a megoldás küzdőterére. Egyre gyakrabban merül fel a kérdés: nem volt-e jelen a Kárpát-medencében vagy a Kárpát-medencében *is* az a bizonyos kultúra, amelyet „mellesleg" nyelvünkben és génjeinkben őrzünk, már ősidőktől fogva?

Ehhez az izgalmas kérdéshez szól hozzá ez a könyv; egy eddig még meg nem vallatott tudományág bevetésével. Olyan kutatási módszer alkalmaztatik itt, amelynek tényei nem mellőzhetők többé a magyar származás tudományának összetett képletéből.

Csapó Endre
Sydney,
az ausztráliai Magyar Élet
főszerkesztője

KÖSZÖNET ÉS ELISMERÉS

Hálámat fejezem ki *dr. Ferenczy Endréné* úrhölgynek, a Széchényi Könyvtár Gyarapítási Osztálya igazgatójának. Az ő megértő segítsége nélkül nem juthattam volna az otthon megjelent kitűnő szaktanulmányok különlenyomataihoz. Hasonlóan kerültem olyan különlenyomatok birtokába *Kiszely István* jóvoltából, amiknek a létezéséről sem volt tudomásom.

Az igazgató asszony segített kapcsolatba lépnem *dr. Tauszik Tamással* is, vele két évtizedig voltunk levelezésben. Neki köszönhetem a Transzfúzió folyóirat 22 száma különlenyomatának az elküldését.

Azt, hogy megismerhettem elődeink csontjaiból vércsoportviszonyaikat egészen a rézkorig, dr. *I. A. Lengyel* Paleoserology művének köszönhettem, amit szintén dr. Ferenczy Endréné volt szíves részemre megszerezni.

Végezetül, de *elsősorban* a feleségemnek köszönöm a soha meg nem szűnő biztatását. Amikor azon gondolkoztam, mi legyen a könyvem címe, térült-fordult, és megadta a legkifejezőbbet: *A kor halad, a vér marad!*

Elismerésem a Zürichi Magyar Történelmi Egyesületnek, amely összehozza a világ minden részéről a hivatásos és magánkutatókat közös munkára; valamint ne maradjon említés nélkül az ausztrál könyvtárak példás munkája sem!

A Szerző

ELŐSZÓ

„A forráshoz csak az árral szemben lehet eljutni."
(Andre Gide)

Könyvem vége felé közzéteszem A. E. Mourant összehasonlító táblázatait, amelyeket az angol tudós számos kutató adatsoraiból állított össze, Földünk különféle népességeinek sajátos vércsoport-gyakoriságára vonatkozóan. A táblázatokban gyakran felbukkan *Dr. Darányi Gyula* professzor neve, munkásságainak eredményeivel együtt. Ez már önmagában is indokolná, miért az ő emlékének kívánom szentelni tanulmányomat. Hadd legyek mégis személyesebb és „anekdotikusabb", főként munkám reménybeli folytatóinak kedvéért, s azért, hogy legalább szikrányit felvillanthassak a magyar professzor tudósi és emberi nagyságából.

A M. Kir. Pázmány Péter Tudományegyetem Közegészségtani Intézetében én is közreműködtem a Darányi Gyula irányításával zajlott országos vércsoportkutatásban.

1945 nyarán a Bajor erdőben a chámi egyetemi táborban említette a professzor úr egy alkalommal: fizikai és szellemi életünket a belső elválasztású mirigyeink együttműködése irányítja. Megállapítása szerint mirigyeink közt a *primus inter pares* (első az egyenlők között) szerepét emberi fajtánként (rasszok, népességek) más és más mirigyek végzik. Nálunk magyaroknál ez a főszereplő a pajzsmirigy. Ezért van közöttünk annyi pajzsmirigy-megbetegedés, és ezért jöttek a gazdag emberek a világ minden részéről Budapestre pajzsmirigyműtétre, mert itt operálják azt a legsikeresebben. A pajzsmirigy szabályozza oxigénellátásunkat, vérmérsékletünket – életünket.

Az északi embertípusnál a főszerepet az agylebeny végzi, az agy vérellátását szabályozva, náluk van a legtöbb elme-megbetegedés. Akiknél a hasnyálmirigy az irányító, sokkal több a cukorbetegség és így tovább. Bennünket, magyarokat az érzékeink irányítanak. Ha valakinek vagy valaminek sikerült érzéseinket meggyőzni, képesek vagyunk saját érdekeink elleni cselekvésre, amint azt történelmünk számtalan sajnálatos eseménye mutatja. Itt most csak arra a tulajdonságunkra mutattam, amelyet a pajzsmirigyünk – primus inter pares szerepével – fokoz. Sajnos, Darányi Gyulának nem volt módja ezt az érdekes meglátást kikristályosítani és köztudatba emelni, mert az említett chami egyetemi táborban nem tudtuk a hazatérésről lebeszélni.

Most is a fülembe cseng, ahogy naivan felénk fordulva mondta: „Maguk csak tudják, hogy engem a politika sohasem érdekelt!" Én azonban, bár iskolás gyerek voltam az első kommün idején, élénken emlékszem, mennyire megokoltan aggódtunk Édesapámért, mert egy időben attól kellett tartanunk, elviszik túsznak... Professzorunk éppen olyan tájékozatlan volt, mint a hozzá hasonló, nagy tudású kiváló koponyáink. Nem gondolta volna, hogy mivel az édesapja földművelési miniszter, testvérbátyja pedig a „győri programot" beindító exminiszterelnök, e rokoni szálak elegendőek lesznek, hogy megsemmisítendő ellenségnek minősítsék. Amint szellemi életünk annyi más nagy tudású kiválósága, a népellenség és nemzetellenség hazug vádjával rágalmazva életével fizetett magyarságáért...

A „Nagy Vihar" Ausztráliáig sodort ki bennünket – akkor még reménykedtünk a *haza*térésben. 1956-os, csodálatos szabadságharcunk vérbefojtása, menekültjeinek földrészünkre érkezése aztán újabb lendületet adott nemzeti emigrációnknak. Éreztük, az egész világ magyarságát kell képviselnünk, szolgálnunk. Attól kezdve bújtam a könyvtárakat vércsoportkutatásomhoz, igyekeztem minden fölbukkanó adatot begyűjteni, hogy megismerjem az angolszászoknak a Kárpát-medencével kapcsolatos ismereteit, véleményét. A xerox megjelenése után fénymásoltam minden fontos adatot, térképet.

Az ötvenes évek folyamán egy tanulmányt kezdtem írni *Származástudat – nemzettudat – hivatástudat* címmel. A magyar nemzet kialakulásának kérdéséhez kívántam adatokkal szolgálni és egyúttal a címben olvasható célt szem előtt tartani. Tanulmányomat 1958 novemberétől 26 hónapon át közölte a Sydney-ben kéthetente megjelent *Sorsunk* című újság. Ebben az időszakban klubunk kiadásában egy 500 példányos folyóiratot szerkesztettem, ezért pihent a vércsoportkutatás. De a könyvtárakban mindig találtam valami rögzítésre, másolásra érdemes anyagot.

A hetvenes évek folyamán, akkor már nyugdíjasokként, elkezdtük párommal felkeresni a nagyvilágba szakadt barátainkat. Ez egy-egy előadás megtartását is jelentette. Ahogyan ausztráliai találkozóinkon is, három évenként más-más fővárosban előadásokat tartottam vércsoportkutatásomról, és munkámból szemelvények jelentek meg a különböző földrészeken kiadott magyar folyóiratokban.

Majd 1979-ben Londonban, a British Múzeumban találkoztunk két fiatalemberrel, akik lelkesen magyarázták, minden évben mennek valahova, de most első ízben vannak Nyugaton. Múlt évben Romániában jártak, és meglepte őket, hogy ott milyen sokan beszélnek magyarul! Megjegyzésük megdöbbentett és mélységesen elszomorított bennünket. E két magyar fiatalember tudatlanságának ténye, mondhatni, tudatunkba hasított, kegyetlenül.

Még éppen a békében születtem, az első kommunizmust iskolás gyermekként éltem át. Kétségtelenül élő tanúja vagyok történelmünk szomorú korszakának. Becsületbeli magyar kötelességemnek tartom, hogy azt a két generációt, amelyet kommunista uralom alatt, szovjet történelem-oktatással fosztottak meg nemzetünk történelmétől, a felvilágosítás szellemi eszközeivel jutassuk helyes történelmi emlékezethez, hogy büszkék lehessenek magyarságukra, öntudatos építőivé válhassanak következő ezredévünknek.

Még 1931-ben megnyertem egy történelmi pályázatot, amit annak köszönhettem, hogy családi összeköttetésem révén olyan könyveket olvashattam, amilyenekhez más érettségiző diákok nemigen juthattak. Ekkor ébredt fel bennem az érdeklődés és a vágy valódi történelmünk megismerésére, mivel rádöbbentem, hogy ugyanarról az eseményről ugyanabban a korban történészeink másképpen írtak Pannonhalmán, mint Sárospatakon! Történelmet szinte soha, sehol másképpen nem írhattak, csak ha az akkor hatalmon volt király vagy politikai szervezet létjogosultságát szolgálta. Ilyenformán írtak Magyarországon történelmet a Vatikán szájíze szerint, majd Mátyás királyunk alighanem siettetett halála után a Habsburg-ház kedve szerint. Magyar érdeket figyelembe vevő történelemírás csak elvétve fordult elő egészen a szovjet történetírás befejezéséig...

1988-ban elfogadtuk a Nagy Szittya Történelmi Világkongresszus clevelandi és a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület azt két hét múlva követő londoni meghívását. Sok nyugaton kutató honfitársunkkal végre személyesen is találkozhattunk, Londonban kiváló fiatal hazai kutatókkal barátkoztunk össze; éppen ama május végi napokban bukott meg a Kádár-kormány Budapesten. Ezután még két Szittya és hat Zürichi Találkozón vettünk részt. Amikor azonban *Hideo Matsumoto* professzor markerjeiről értesültem, amivel meg tudta állapítani a japán nép származását, nem láttam értelmét tovább kutatni.

1993-ban Clevelandben a Szittya Kongresszuson találkoztam Matsumoto professzorral, és elmondtam az ABO-vércsoporttal kapcsolatos abbahagyott kutatásomat. Ő beszélt rá, hogy folytassam munkámat. A legközelebbi ZMTE találkozóján felolvastam belőle Felsőőrött. A siker hatására Tapolcán újra előadtam tanulmányomat. Ott is könyv formájában való kiadására biztattak. Tapolcán hallottam a feltételezést, hogy Szent Istvánnak is AB vére volt...

Az én anyagom mennyiségileg kevés; részben ezért nem gondoltam könyvben megjelentetni. A biztatás miatt mégis hozzáfogtam, kiváló szakembereink genetikai munkáiból részleteket közölve, beleegyezésükkel. Amennyiben kedves Olvasóim közül valaki még többet, még bővebbet kíván tudni, olvassa el *Czeizel Endre:* A magyarság genetikája című könyvét vagy *I. A. Lengyel* Paleoserology című angol nyelvű munkáját.

Az ABO-vércsoport AB jellegének magyarhoni gyakoriságával az európai népcsaládban a magyarság különleges helyét mutatom be, a haptoglobinnal pedig azt kívánom bizonyítani, hogy a mai magyarság ereiben a Kárpát-medence őslakóinak a vére folyik.

A Szerző

A MUNKA BEMUTATÁSA

A különböző embercsoportokat az embertan kezdetben a szemmel látható színkomplexió, a fej, az arcforma, a testmagasság stb. szerint osztályozta. Színskálákat és méreteket állapítottak meg, de az eredmények sok félreértést okoztak. Mert például a bőr színe megbízhatatlan kalauz emberiségünk osztályozásában, miután az legalább hat génnek a megbízhatatlan kombinációjából származik, és a környezet hatásainak elkerülhetetlenül ki van téve. Az utóbbi nyolcvan évben az ember és ember közti fizikai különbségek megállapításában a vércsoportjellegek egyetlen génben lakozó bázisa mind nagyobb teret hódít. Kizárólagosan és egyedülállóan örökölhető, és a generációk hosszú során változatlanul adódik tovább. Változatlan marad az egyed halála után. Ezek a tulajdonságai teszik az emberi különbségek feltárásában ma már nélkülözhetetlenné.

A fizikai antropológusok általi osztályozásnak is a generációról generációra öröklődő géncsoportok képezik az alapját, amelyeknek a kombinációjából alakul ki velünkszületett jellegünk, genotípusunk és fenotípusunk.

A *vércsoport-antropológia* fő célja: meghatározni az emberiség biológiai történetét, múltbeli mozgásait, keveredéseit. Ismeretes, hogy az ABO-vércsoport alkatrészei jelen vannak az emberi test valamennyi szövetében, szervében, a vörösvértestek széthullása után is kimutathatóak a sejtgyök maradékában. Száraz környezetben csodálatosan ellenállnak a kémiai hatásoknak, és még vérfoltokból is sokáig kimutathatóak. Öreg csontok szikkadt velejében sok beszáradt vér marad, sőt a csontok más részeiben is. Ezek vizsgálata terén a *Boyd*-házaspár végezte felelősségteljes biztonsággal a kitűnő úttörő munkát.[1] Egyiptomi és amerikai múmiákon elsőként mutatták ki száraz maradványokban vércsoportjellegüket.

Az elsődleges embermaradványokból sok vércsoportjelleg ismeretére van szükségünk, különösen azokéra, amelyek feltehetően részt vettek az emberi nem fejlődésében. A vércsoportok múltbeli megoszlásának megismeréséhez a legbiztosabbnak egykor az az egyértelmű meghatározás látszott, hogy az emberiség ősi maradványaiban melyik vércsoport van jelen, illetve melyik hiányzott. Az indiai tudós, *Guha* felismerése szerint a különböző járványos betegségek nem pusztították egyformán a különböző vércsoportok egyedeit. Ez sajnálatosan kérdésessé tette ennek az egyszerű megállapításnak a hitelképességét.

Használjuk a vércsoportokat és minden mást együttesen a kérdés megoldásához, hogy minél tökéletesebben ismerhessük meg az öröklődés szabályait, a világ népeinek a származását és egymáshoz való biológiai viszonyát. Jelenleg körülbelül százféle vércsoport ismeretes, amelyeknek a keletkezése független egymástól. A gének gyakorisága majdnem valamennyinél alkalmas és hasznos módszert ad a népesség egymáshoz való viszonyának a megállapításához.

A jelen tanulmány témája az embertan, örökléstan és a szerológia határán haladva szükségessé teszi a következőkben mind a három terület érintését. A vércsoportok közül főleg az ABO-rendszerrel fogok foglalkozni, ezért szükséges megjegyeznünk,

hogy az ABO-csoport génjeinek és fenotípusának a jelölésére megegyezett a tudományos világ abban, hogy mindkét meghatározásra az O, A, B és az AB betűket használják.

Beigazolódott, hogy az ABO-csoport antigénjeinek ellenálló képessége kétségtelen: múmiák szöveteiben, szerveiben és a csontokban évezredeket képesek szinte változatlanul túlélni.

AZ ABO-VÉRCSOPORT

A huszadik század szerológiai kutatásainak eredményeként vált ismertté, hogy az egyik ember vérsavója agglutinálja, kicsapja a másik ember vörösvértestjeit. *Landsteiner* 1901-ben jött rá, hogy ez fiziológiai tulajdonság. Az ő kutatásai állapították meg az ABO-vércsoport létezését;[2] meghatározásáért kapott 1930-ban Nobel-díjat. *Landsteiner* három tagból álló vércsoportja *Decastello, Sturli, Jasky* és *Moss* vizsgálatai alapján négytagúvá bővült. *Dungern* és *Hirszfeld* javaslata óta[3] ma is az O, A, B és az AB jelzés használatos erre a csoportra. 1908-ban *Dungern* és *Hirszfeld* állapította meg minden kétséget kizáróan, hogy a vércsoportok *Mendel* törvényei szerint öröklődnek.[4] A további kutatások igazolták, hogy az egyes vértípusok szervezetünk állandó sajátságai, amelyeket sem betegségek, sem külső tényezők nem befolyásolnak. Bebizonyosodott, hogy a különböző népekben a vércsoportok százalékos megoszlása állandó.

Az is világossá vált, hogy a vércsoportok és az örökölhető gének gyakorisági megoszlása az egyes populációkon belül szigorú törvényszerűséggel jellemző értéket ad. Ez a felismerés késztette a biológusokat, hogy a vércsoport-gyakoriságok különböző értékeinek összehasonlításával új módszert állítsanak a humánbiológia szolgálatába. Ezekre később kitérünk; *Békássy Gyöngyi* diagramját használva.

A genetikusok szerint a rasszok csoportjait a génjeik különbözősége határolja el egymástól. Tehát a genotípusuk és nem a fenotípusuk. A genotípus kialakulását a fogamzás pillanatában kizárólag a gének öröklődése határozza meg, míg a fenotípust, külső megjelenési formánkat, bár annak a létrejöttét is a gének döntik el a fogamzáskor, a méhen kívüli életünk folyamán a környezet is alakítja. Külső megjelenésünk összes jellemzőjét igen sok allél* változékony kapcsolódása határozza meg. A vércsoportok kialakulását ezzel szemben egyetlen allélpár kapcsolódása dönti el! Népek származásának és rokonságának a kutatásában ez az egyedülálló tulajdonság teszi értékessé és nélkülözhetetlenné.[5]

A vércsoport-meghatározások eredményeinek antropológiai felhasználása a Hirszfeld-házaspárral az antant szaloniki vegyes hadseregben 1919-ben végzett vizsgálatai után indult.[6] A Hirszfeld-házaspár a hadsereg különböző nemzetiségű csoportjainak vizsgálata alapján rájött, hogy közöttük a vércsoportok százalékos megoszlá-

* Allélok: az adott gén alternatív formái

sában lényeges különbségek vannak. Az O, A, B és az AB tagjainak százalékos eltérését a földrajzi viszonyokkal magyarázták, a különbségeket környezeti hatásnak tulajdonítva. Akkor még nem gondolhattak arra, hogy a szerológiai különbségek törvényszerű öröklődése századokon át biztosítja azok állandóságát, s így a humánbiológia szempontjából igen hasznos értékmérők.

VÉRCSOPORTOK AZ EMBERTAN SZOLGÁLATÁBAN

A vércsoport-gyakoriságok értékeinek az embertan és a populáció-biológia szolgálatába való tudatos állítása *Verzár Frigyesék,* pontosabban két magyar kutató, Verzár és *Weszecky* vizsgálatának az eredménye. Debrecenben és környékén 1923-ban végeztek vércsoport-meghatározásokat, és rájöttek, hogy a háromszáz éve zárt tömegben élő német telepesek vércsoportviszonya ugyanaz, mint a Heidelberg környékén élő németeké, ahonnan jöttek volt. Az Elő-Indiából 800 évvel ezelőtt hazánkba vándorolt cigányok vércsoportviszonyait ugyanolyannak találták, mint a szaloniki hadsereg hindu katonái vércsoport viszonyait. Vizsgálataik alapján kimondták: „... az egyes fajoknál a vércsoportok megoszlása állandó és faji jellegű, azokra a földrajzi viszonyok semmiféle befolyással nincsenek."[7]

Ezután indult meg külföldön is a Verzár kijelölte úton és elvei alapján a vércsoport-meghatározás, melyet szigorúan a humánbiológia érdekében főleg az antropológusok végeznek.

Az örökléstan tudománya *G. J. Mendel* öröklődési mechanizmusán alapszik. Az öröklődés egységei, a gének, melyek minden sejt magjában, a kromoszómákban találhatók, összetett nukleoproteinek; a kromoszómák egy részét képezve a vérsejtek magvában vannak. Az emberi fajnak 23 pár kromoszómája van, amelyek számtalan kombinációra képesek. Gyakorlatilag azonban minden[8] egyed – bizonyos feltételezés szerint – mintegy 44 000 génnek a produktuma, ezek 90%-a minden emberben megvan. A Homo sapiens örökítésében 22, a nemet nem befolyásoló kromoszómapár vesz részt, és van egy pár, amely az új egyednek kizárólag csak a nemét határozza meg. A megmaradó 3 vagy 5%-nyi, mintegy 2500 kromoszóma marad az individuumok variálhatóságára.

Minden egyed az összes génjét a szüleitől és rajtuk keresztül elődeitől örökli, és mindkét szülőjétől kapott génjei határozzák meg genotípusát. Olykor a genotípus közvetlenül is megállapítható: akinek AB a vércsoportja, annak a genotípusa is AB! Ennek a legritkább vércsoportnak ez is egyik egyedüli különlegessége.[9] Az összes örökölhető tulajdonság közül a vércsoportok a legismertebbek. Az ABO-csoportot is beleértve ma körülbelül 100 körül mozog az ismert vércsoportok száma. Származás és rokonság megállapítására ezek is felhasználhatóak, de ezeknek a csoportoknak a meghatározása nem olyan egyszerű, mint az ABO-csoport, amelyből a világ minden részét tekintve milliószámra állnak rendelkezésünkre adatok. *Bernstein* a vércsoportok öröklődésének vizsgálata során 1928-ban családok keretein belül a szülőkön és gyermekeiken végzett több ezer vizsgálatot, és eredményeikből megállapította, hogy

a gyermek és szülei vércsoportviszonyai között nincsen eltérés, gyakorlatilag egyezőknek mondhatóak. Bernstein elméletének felállítása után egy évvel tőle függetlenül Japánban *Furuhatu* ugyanerre a megállapításra jutott.[10]

A VÉRCSOPORTOK KIALAKULÁSÁNAK ELMÉLETE ÉS ELHELYEZKEDÉSÜK

Annak az alapján, hogy az ősnépek teljesen az O tagjába tartoznak, Bernstein, *Synder* és mások azt a gondolatot vetették fel, hogy a O vércsoport lehetett az őstulajdonság[11] és különböző hatásokra mutációval ebből képződött az A, majd a B vércsoport. Későbbi variációval jött volna létre az AB tagja. A mutáció okát és lefolyását világosan ma még nem ismerjük, annak fő fészke némely feltételezés szerint Közép-Ázsia volt.

AZ O GÉN ELTERJEDTSÉGE EURÓPÁBAN

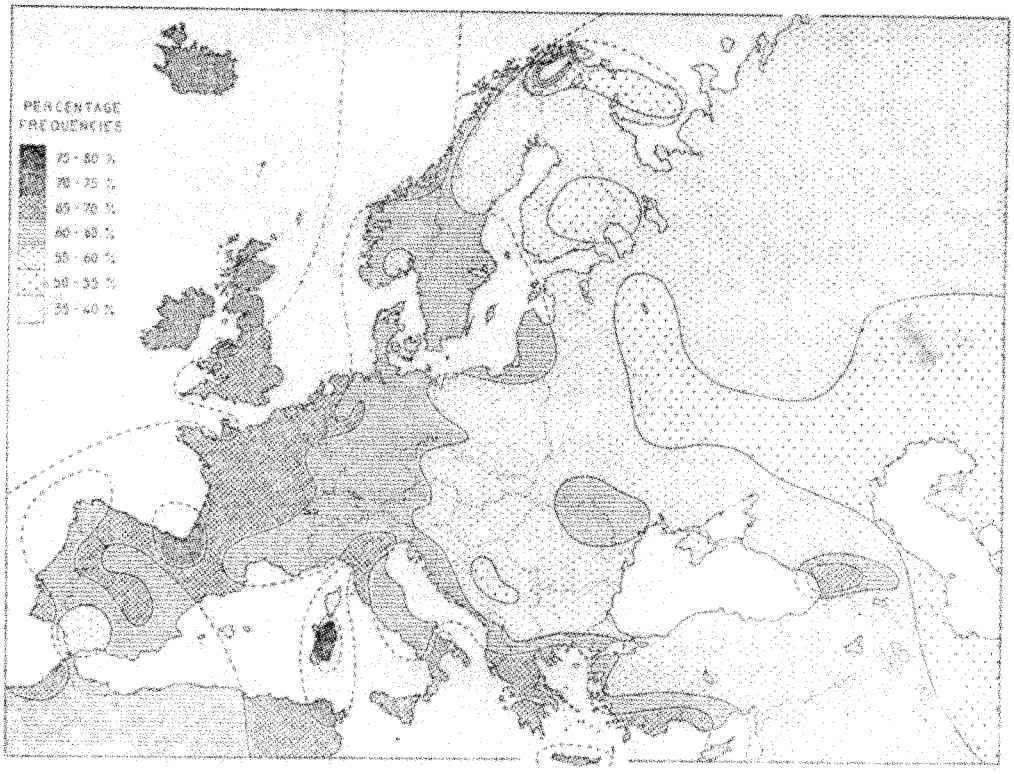

Mourant 1. 3. sz. térképe (a gyakoriság százalékban van megadva)

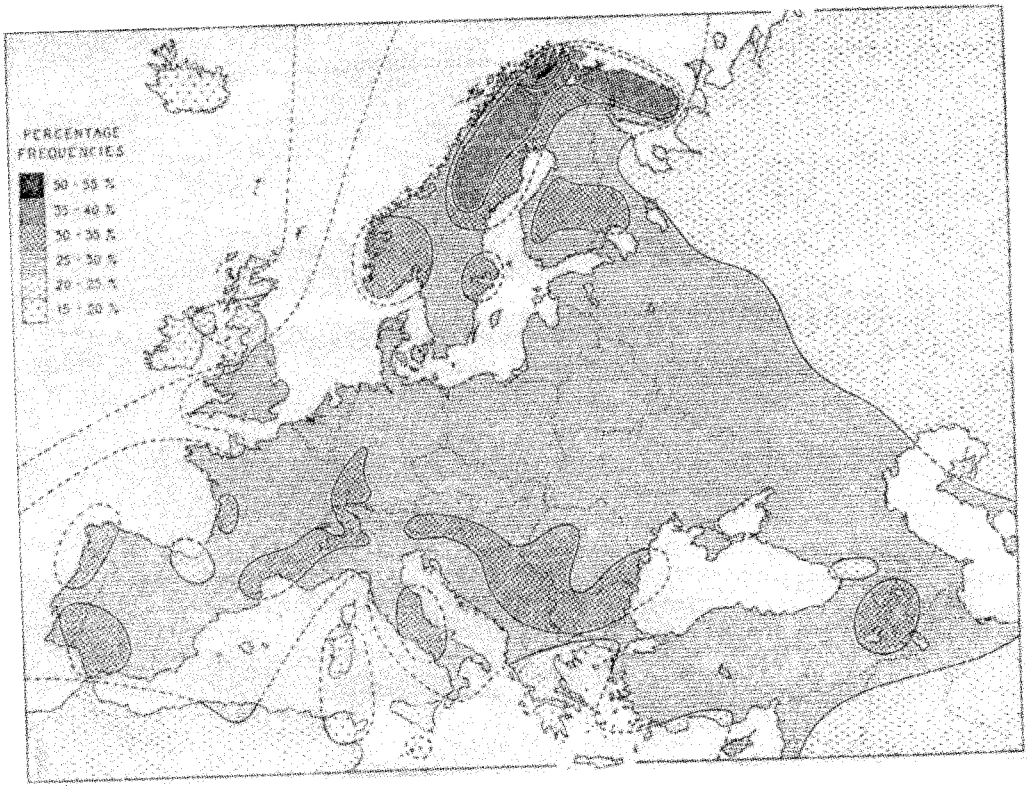

Mourant 1. 1. sz. térképe

Az A vércsoport terjedési vonala nem követhető olyan jól, mint a B-é, annak ellenére, hogy elterjedtebb a Földön, és ha valóban mutáció különítette el őket egymástól, a mutációban feltehetően megelőzte a B allél képződését. Az A és a B számszerűsége növekszik a világrészek közepe felé és a sűrűn lakott területeken. Ezzel szemben az O a széleken helyezkedik el.

Az A vércsoport fő fészke Örményország területén és Asszíriában lehetett. Ma Örményország és Nyugat Európa a hazája.

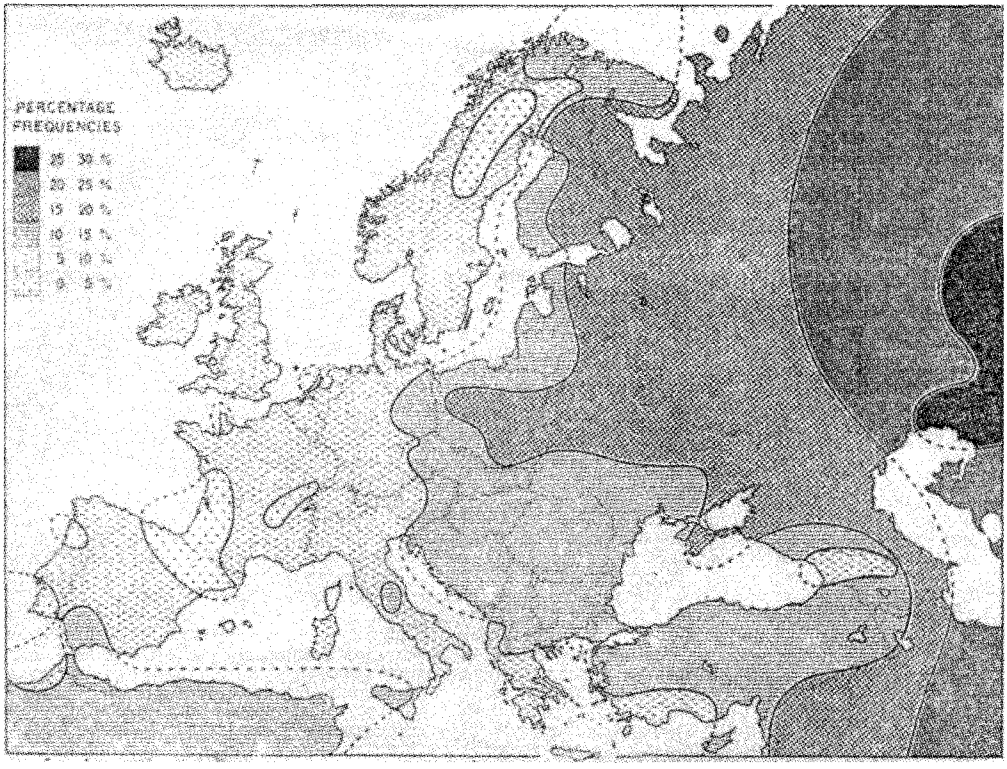

Mourant 1. 2. sz. térképe

A B vércsoport fő fészke Mongóliában és Elő-Indiában volt és van, onnan sugárzott ki nyugatra. Közép-Ázsiában, Észak-Indiában, Egyiptomban és Közép- Afrikában van belőle a legtöbb. Európában gyakorisága Ázsia határaitól nyugat felé haladvan csökken. Ausztrália őslakosaiban a B csaknem teljesen hiányzik, míg Amerika tisztavérű őslakos indiánjaiban egyszerűen nem létezik. A B az általam eddig elért adatok szerintI ázsiai átlaga majdnem 30%, Európában 12%, az abesszineknél 21,42% (!), Kenyában 23,73%.

Mourant, nem lévén elég anyaga a – legkisebb számú – AB vércsoport elterjedtségéről, nem készíthetett térképet róla.

AZ A, B ÉS O VÉRCSOPORTOK EURÓPAI ELTERJEDTSÉGÉNEK LEEGYSZERŰSÍTETT RAJZA

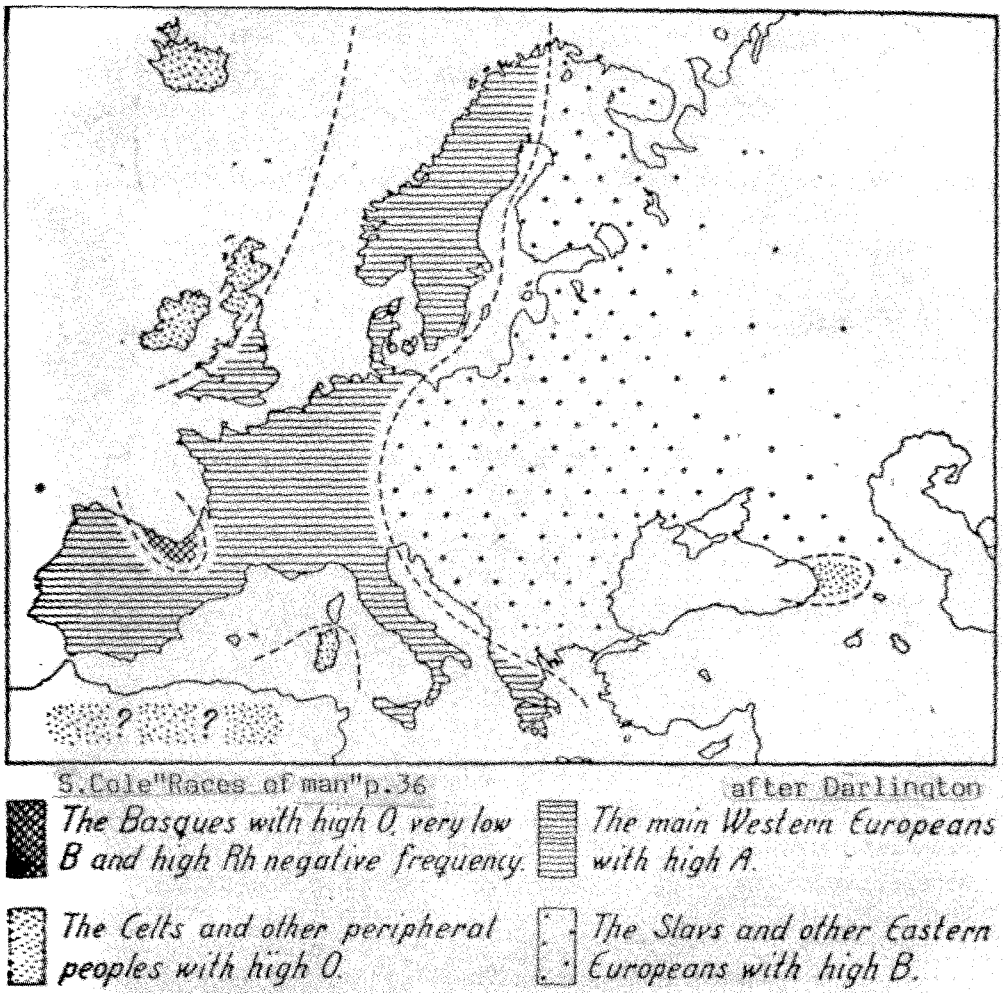

(S. Cole 36.)
A baszkok (keresztesen vonalkázott) magasan tartalmaznak O-t, igen alacsony B-vel és magas RH negatív gyakorisággal tűnnek ki.
A nyugat-európaiakban (vízszintes vonalkázás) az A gyakorisága jellemző.
A keltáknál és egyéb perifériákon lakó népeknél (sűrű pontozás) sok a O.
A kelet-európaiakban, szlávokban (ritka pontozás) a B gyakorisága jellemző.

Sonia Cole írta a 60-as évek közepén The Races of Man című műve 36. oldalán; azt hiszi, hogy a B allél Európába csak az V. és XV. század közti időben, a népvándorlás hullámaival kerülhetett. Erre Mourant teszi fel[12] a csiklandós kérdést: vajon az Egyiptom-beli magas B jelenlét helyi tünet, vagy oda is Ázsiából került volna, avagy Közép-Afrikából? Továbbá *C. S. Coon* ezt írja: „A B a baszkoknál alig éri el a három százalékot, holott a baszkok az indoeurópaiakat megelőző autochton őslakói Európának, és az is ismeretes, hogy belterjesen, keveredés nélkül élnek."

... Ha a B allél valóban csak a Krisztus utáni időkben áradt volna szét Ázsiából Európába, hogyan került a B és az AB vércsoport olyan figyelmeztetően magas százalékban az egyiptomi múmiákba?![13]

Az a tény, hogy az amerikai őslakos, „tisztavérű" indiánokban egészen hiányzik a B, kétségessé látszik tenni azt a feltevést, hogy Amerikába az indiánok mind a Behring-szoroson vándoroltak át Ázsiából, míg Elő-Ázsiában majdnem 30 százalékban van jelen a B. A Kanári-szigeteket nem érték el a népvándorlás hullámai, őslakóiban a B jelleg néhol meghaladja a 11%-ot, ami majdnem kétszer annyi, mint a közéjük telepedett spanyolokban és berberekben tapasztalt gyakoriság.

VÉRCSOPORTADATOK A KANÁRI SZIGETEKRŐL, VALAMINT A BEVÁNDOROLT SPANYOLOKRÓL ÉS BERBEREKRŐL

			O	A	B	AB	ÉV
Schwidetzky	Gomera lakói	?	52,13	35,79	8,47	3,61	1956
Schwidetzky	Tenerife lakói	?	43,35	42,82	8,51	5,32	1956
Schwidetzky	La Palma lakói	?	49,72	39,28	8,93	2,07	1956
Schwidetzky	Gran Canaria lakói	?	43,84	40,65	11,31	4,20	1956
Schwidetzky	spanyolok	2300	46,43	44,30	7,27	2,00	1963
Schwidetzky	berberek	?	79,69	11,72	7,81	0,78	1963

Kiszely: A Föld népei I.

(A táblázatból kitűnően a vizsgált emberek száma csak a spanyoloknál ismert.)

Egy elgondolkoztató térképre hívom fel a figyelmet, amelyet alább közlök. Vagy harminc éve másoltam *C. S. Coone:* The Origin of Races című művéből, ami Amerika benépesedésének egyik lehetséges változatát mutatja be. Előbb azonban közlünk egy idevágó adatsort is:

VÉRCSOPORTADATOK ÉSZAK-AMERIKA ŐSLAKÓIRÓL

SZERZŐ	NEMZETISÉG	VIZSGÁLATOK SZÁMA	O	A	B	AB
Chown-Lewis	British Columb indiánok	394	80,99	18,23	0,72	0,03
Chown-Lewis	eszkimók	67	53,42	43,59	1,85	1,13
Matson-Lewis	Chipeva telivér indiánok	161	87,58	12,42	0,00	0,00
Matson-Lewis	Chippeva félvér indiánok	128	75,04	24,17	0,73	0,05
Matson-Lewis	Chippeva negyedvérű indiánok	206	62,15	32,51	4,36	0,93
Ikin és társai	Navaho indiánok	97	75,26	24,74	0,00	0,00

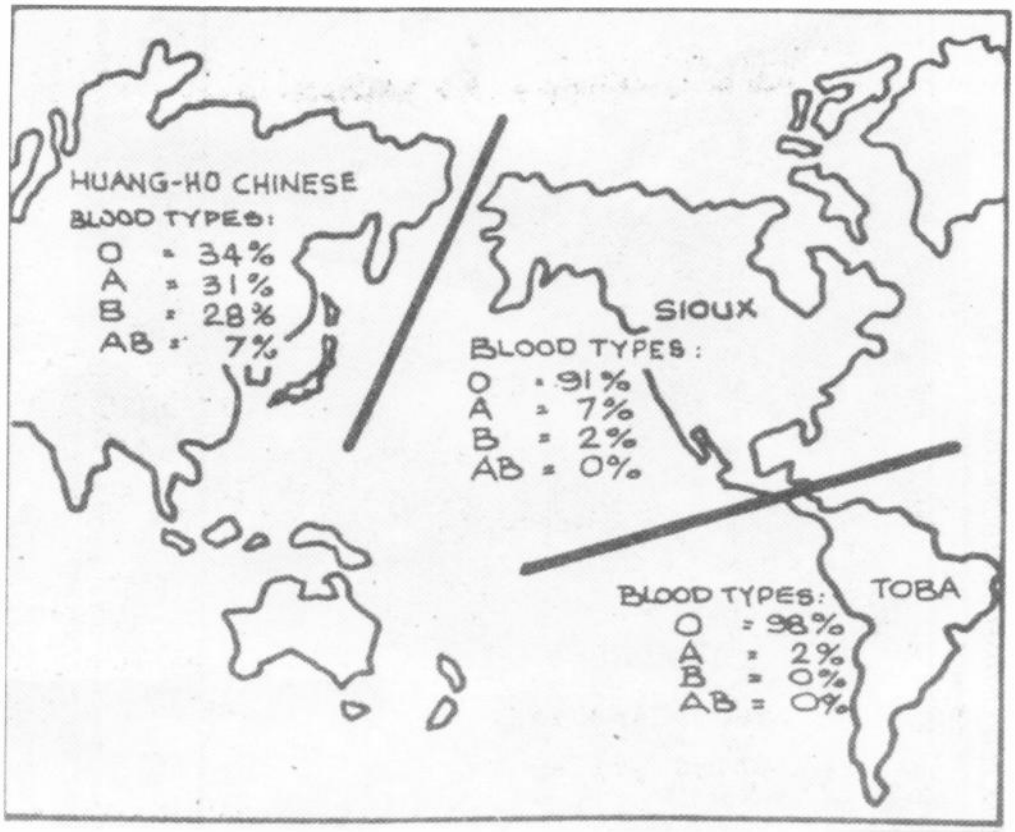

(C. S. Coone)

Ahogy Coone térképe mutatja, a B és az AB csoportok hiányából nem az tűnik ki, hogy Amerika benépesítése csak a Behring-szoroson át Ázsiából történhetett! Egyébiránt pár hónapja értesültünk a Peruban talált fehér emberek múmiáiról, akik aligha érkezhettek Ázsiából...

Szükségesnek tartom azonban a különböző vércsoportok földrészenkénti megoszlását is bemutatni, A. E. Mourant eredményeinek tükrében:

A B VÉRCSOPORT GÉNJEINEK ELTERJEDTSÉGE FÖLDÜNK ŐSLAKÓIBAN

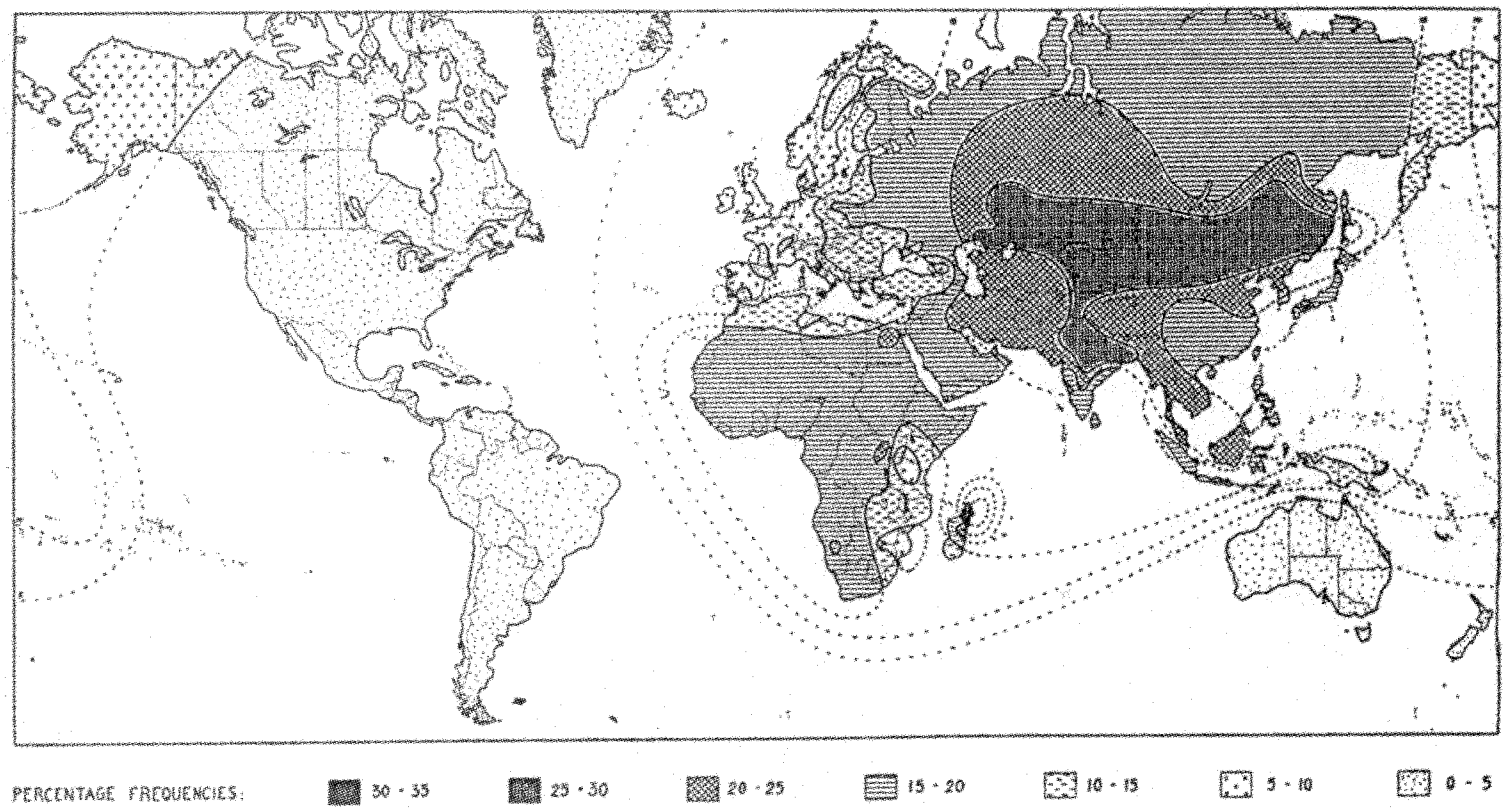

A B vércsoport fő fészke Mongóliában és Elő-Indiában volt és van, onnan sugárzott nyugatra. A B vércsoport terjedési vonala jobban követhető, mint az A csoporté, annak ellenére, hogy az A elterjedtebb a Földön. (Mourant 1.)

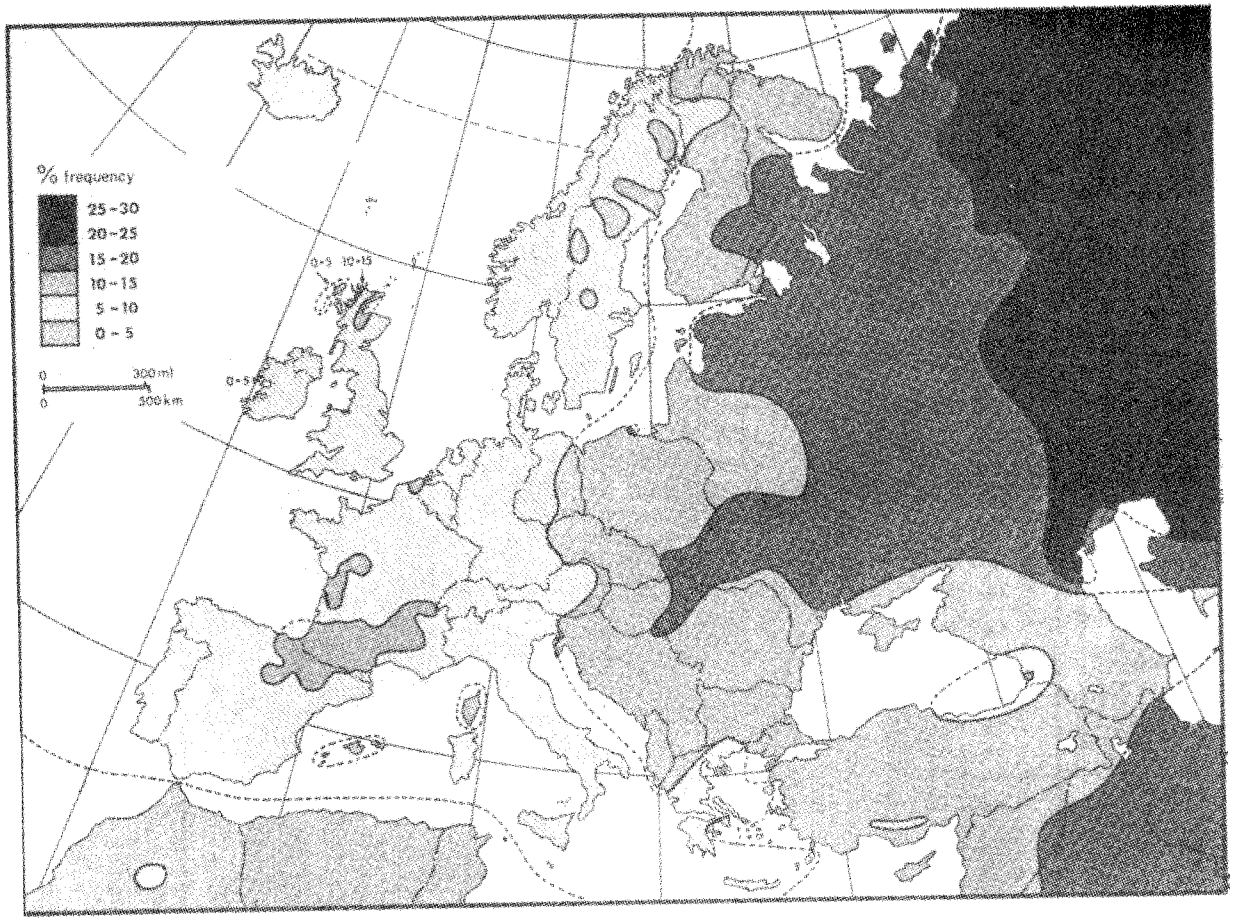

Mourant 2. 5. térképe

AZ A VÉRCSOPORT GÉNJEINEK ELTERJEDTSÉGE FÖLDÜNK ŐSLAKÓIBAN (százalékos gyakoriság)

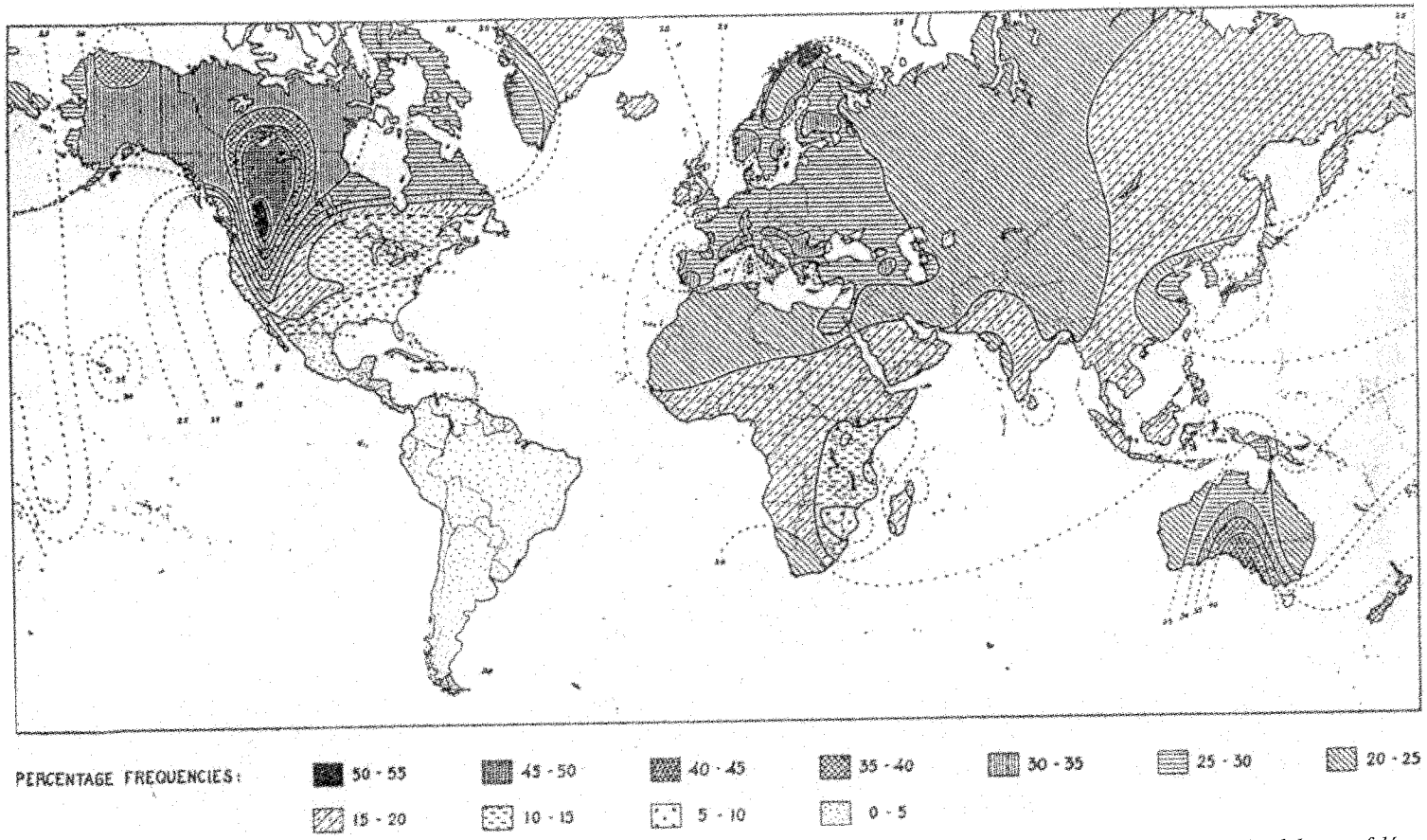

Az A vércsoport fő fészke Örményországban és Asszíriában lehetett, onnan sugárzott ki nyugatra. Gyakorisága növekszik a világrészek közepe felé, és megnő a sűrűn lakott területeken.

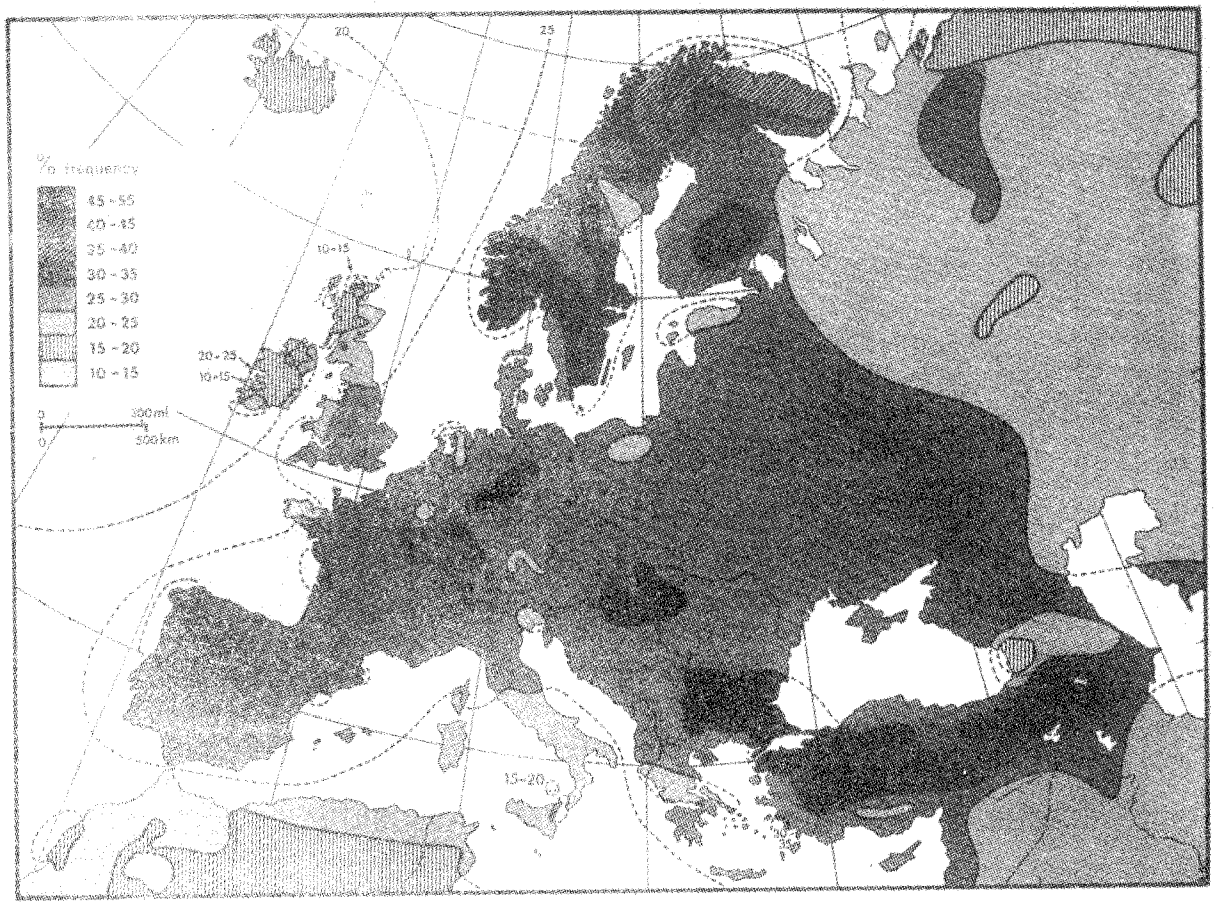

Mourant 2. 4. térképe

A 0 GÉN ELTERJEDTSÉGE EURÓPÁBAN

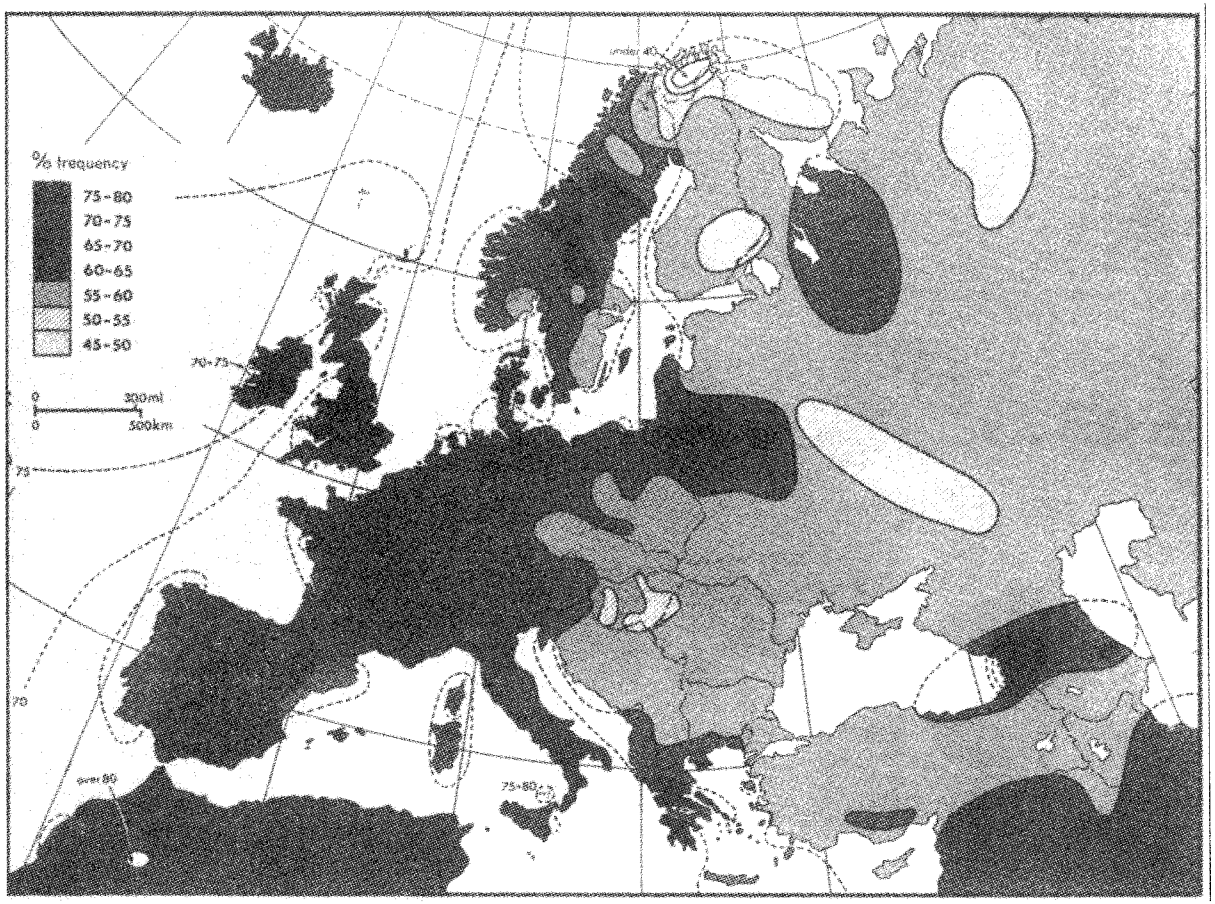

Mourant 2. 6. térképe